

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

„Slovenski Gospodar“ prične z novim letom svoj XVII. tečaj. Dosedanji p. n. prijatelji, naročniki, društveniki „Tiskovnega društva“ so prošeni, da mu zvesti ostanejo še znaprej ter naročbo svojo ob pravem času ponovijo in listu pridobijo novih naročnikov. List bode izhajal s prilogami in stane za celo leto 3 fl., za pol leta 1 fl. 60 kr., za četrto leta 80 kr. Stare naročnike prosimo zaradi polajšanja našega dela dosedanjo tiskano adresu na pošto nakaznico prilepiti, ali pa vsaj tisto številko nam naznaniti, katera se na vsakej adresi na desni strani tiskana nahaja.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Slovo staremu letu.

Zopet smo za jedno leto starejši in bliže groba, bliže večnosti. L. 1882 utone kmalu v morje preteklih dnij. Poglejmo še enkrat na dogodke, ki so se vršili v njem!

Kraljestvo božje na zemlji, sv. katoliška Cerkva, se je tudi l. 1882 prepričala, da jej evropski tako zvani izobraženi svet nehvaležno hrbet obrača. Število novošegnih nevernikov se v Evropi strahovito množi.

V Belgiji in na Francoskem so Kristusa vrgli celó iz ljudskih ali malih šol. katehetje, duhovniki ne smejo v šole zahajati ubogej deci, delit kruha božjih naukov. Freimaurerji se ponasajo z velikim vspehom. S številom nevernikov pa raste tudi broj hudodelnikov, prekuhuhov, socijalistov in nihilistov.

To nekoliko dramatično ljudi in jih iznemirja, da začnejo tu pa tam zopet na vero misliti. Vendar resnica jim še prav ni. Zatoraj traja preganjanje katoličanov na Nemškem nepretrgano naprej in ruski car je baje še le sedaj

po svojem ministru Giersu s papežem se pogodil da se izgnani škofje vrnejo na svoje škofovske sedeže nazaj.

Iz Evrope toraj ni nič posebno veselih glasov slišate za kraljestvo božje na zemlji, pač pa iz drugih delov sveta. Na Turškem so se mnogi Armenci zjediniili s sv. Cerkvo, in iz Indije, Kitajskega, Japonskega, iz Afrike, Australije, najbolje pa iz Amerike dohajajo vesela poročila, kako ondi prava vera Kristusova povsod napreduje.

Za vojaštvo so narodi mnogo žrtvovali, pa ni prišlo do vojske le v Bosni in Hercegovini nam je bilo vstase treba miriti in Angleži so po kratkem boji Egipt pograbili.

Če izvzamemo velike povodnji in toče, leto 1882 za Austrijo ni bilo nesrečno.

Veliko pa se je obrnilo na bolje. Letina, čeravno ne povsod izvrstna, je vsakako bila veliko bolja od prejšnjih. Upliv konservativnih postav, kolikor jih je bilo dosedaj mogoče sklenoti v državnem zboru, se uže vidi, zlasti colninska postava kaže se kot posebno dobra, jednako tudi postava, ki je zaprla meje ruskim in rumunskim govedom.

Sedaj se je sklenola še nova obrtniška postava, ki bode liberalnim izsesavcem ubogega ljudstva precej peruti strigla; obravnava gruntnege davka je dognana tako, da se je liberalnemu vcenjevanju gruntov hudi nasledek vsaj nekoliko odpravil. Sprejela se je vojaška postava, ki daje polajšeb kmetu, duhovnikom, učiteljem in dijakom.

Ravno sedaj se vrši novo razstavljenje cele avstrijske armade, da jo bode leži in hitreje mogoče sklicati pod orožje. Vse to bilo je mogoče le, ker so naši narodni in konservativni poslanci modro podpirali ministerstvo grof Taaffejevo. Tako so srečno odbili vse napade nemških liberalcev in jih celó v delegacijah in gosposkej zbornici pahnoli v uže davno zasluženno manjino.

To je eden najveselejših dogodkov v starem letu zraven preuredbe volilnega reda za državni zbor.

Slovanom v našem cesarstvu poprek in Slovencem posebič še ni prisijalo solnce popolne enakopravnosti pa zarja svitati je začela in močno deniti se.

Poljakom skoraj nič ne manjka, Čehi so dosegli česko vseučilišče v zlatej Pragi in več srednjih šol. Slovencem se je pa v sodnijah nekaj enakopravnosti privoščilo, v Ljubljani in drugih kranjskih gimnazijah osnovali slovenske paralelke.

Ljubljana, Novo mesto, Kranj, Postojna itd. priborile so si slovenskih mestnih zastopnikov in županov.

Vrhu tega začeli so v Ljubljani priprav delati za „Narodni dom“. Stajerci smo osnovali „Slovensko društvo“ in državnemu zboru doposlali blizu 300 slovenskih prošenj za popolno enakopravnost.

Še celo bratje Korošci začeli so se gibati in dobili lasten političen list „Mir“. Število čitalnic se je pomnožilo in posojilnic slovenskih se je več osnovalo, med temi mariborska, ki utegne kedaj prav močna postati, ker ima uže sedaj blizu 300.000 fl. prometa. Ptujčani kupili so si „Narodni dom“.

Sploh kamor koli po Slovenskem pogledamo, povsod zapazimo marljivo narodno gibanje in delovanje. Sicer še pritiskajo Nemci v zvezi z našimi Judeži. Onovali so celo poseben listič, da bi zgubljena tla pri kmetih dobili nazaj.

Beračijo penez celo na Pruskem, da nam stavijo šol nemčevalnic — pa zastonj bo njihov trud, zahman ves napor. Slovenci bodemo v kratkih letih gospodje na slovenskih tleh in o svojih zadevah sklepali sami, brez nemških in nemškutarskih jerobov. Porok temu nam je krepko napredovanje in uspeh v starem letu, zlasti pa nam toliko prijazno obiskovanje svitlega cesarja, pravičnega vladarja vseh svojih narodov!

Stopimo toraj v novo leto z veselim upanjem na boljše bodočnost. „Slovenski Gospodar“ pa o tej priliki izreka vsem podpornikom, prijateljem, dopisateljem najiskrenejšo zahvalo, ter se jim lepo priporočuje še za nadalješnje podpirovanje in želi vsem čestitim bralcem: Veselo novo leto!

Dva slovenska Judeža, eden obešen, drugi zaprt.

Nesrečnega Judeža apostola ne more hvalliti nobena živa duša ne, ki še glešta trohice poštenja v svojem srci. Izneveril se je najbla-

ženejšej družbi apostolskej, zatajil najljubeznivšega mojstra in učenika ter izdal Sina božjega najgršim sovražnikom v najgroznejšo trpljenje in smrt na križi za najbornejšo plačo 30 revnih srebrnikov.

Toda dohitela ga je uže na tem svetu zaslužena kazen. Zavržen od krohotajočih se mu farizejev, zapuščen od apostolov ubupal je in se sramotno sam obesil.

Temu podobni so naši narodni, naši slovenski Judeži. Oni zapuščajo narodno slovensko družbo, zatajujejo lastni rod ter izdajajo lastno kri v zasramovanje in uničevanje lagodnim sovražnikom, to pa še zvečinoma za revni, minljivi svetni dobiček. Malo porajtani od tujev, zaničevani od svojih životarijo takšni narodni Judeži kot prave pošasti na slovenskej zemlji. Časih pa jih še hujša osoda zadene. V svarilen zgled nam lehko služita dva slovenska Judeža koroško-slovenski Oberdank, ki je obešen in slov. bistriški Sorschagg, ki je zaprt.

Oberdank, je sicer nemška beseda pa verdar se je zločinec tega imena rodil iz stariše koroško-slovenske krvi. Precej nadarjen je študiral in postal vojak. Prišel pa je italijanski freimaurerjem v pešt, da je desertiral zgubivši vero v Boga in zvestobo do cesarja. Kmalu je postal drzen prekucuh, ki je na vse kriplj delal na to, da bi se našemu cesarstvu odtrga Trst s Primorjem in Gorico. Ko je cesarjev brat prišel odpirat Tržaške razstave, prikrade se je iz Italijanskega z bombami v Trst in jedno vrigel med ljudstvo, ko se je bakljalo pomikala pred palačo, kder je stanoval cesarjev brat. Bomba razleteli, umori jednega dečka in rani več oseb. Oberdank pa zgine na Italijansko. Kedar sliši, da pridejo cesar Franc Jožef I. v Trst, hiti Oberdank z bombami v Trst pa je blizu Soče zasačen in zaprt. Sodnija vojaška preišče vse njegovo zločinstvo in ga obsodi k smrti na vislicah.

Freimaurerji francoski in italijanski za pomiloščenje prosijo pa ničesar ne opravijo. Ko Oberdanku naznanijo, da mora umreti na vislicah, se sicer malo prestraši pa brž postane drzen, začne krohotati, žvižgati, peti, preklinjati in psovati.

Mešnika doposlanega grdo zmerja in pravi, da veruje ne v Boga pa ne hudiča. Še na poti k vislicam preklinja in ko grdobo na vrvi vlečejo na vešala, mu jezik v na pol izrečenej veleizdajskej kletvici obtiči in omolkne. Ta komaj 23letni človek je grd in žalosten zgled slovenskega Judeža, ki je v lahonski tabor všel in kot veleizdajalec na vešalah sramotno smrt storil.

Drugi nič menje nesramen Judež je slov. bistriški Sorschagg. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Črna redkev izvrstna zdravilna rastlina.

Črna redkev je sočivo, katero nekateri strastno radi jejo, drugi jo pa še vohati ne morejo. To je stvar okusova in kdor je ravno trdnega zdravja, ta naj se, kar se vživanja črne redkve tiče, le od svojega okusa voditi da. Drugače pa je stvar pri onem, kterege ta ali ona bolezen nadleguje, proti kateri se je črna redkev kot izvrstno zdravilo pokazalo. Vživanje črne redkve ima izredno zdrave učinke v nekaterih boleznih, in tako si more tudi navadni kmetovalec marsikteri goldinar prihraniti, ki bi ga bil primoran zdravniku ali apotekarju znositi. Zato hočemo tukaj na kratko svoje čitatelje z zdravilnimi močmi sosnaniti.

Črna redkev se v prvi vrsti hvali, da njeni vžitek posebno blagodejno na prebavne organe deluje. Črna redkev vzbuja jedčnost, in je tudi proti plučnim boleznim, proti prsnemu krču, tesnoprnosti in trdovratnemu kašlju zelo dober pomoček. Proti poslednjemu se s strdjo in sladkorjem pomeša in v male sladkorjeve svalčke zvalja, ki se potem od časa do časa jemljejo in kašelj olajšajo in popolnoma preženó. Znani so namreč tako imenovani redkvini bonboni, ki se s tolikim vspehom proti kašlju jemljó. Manj znana je pa med kmetiškim ljudstvom zdravilna moč črne redkve v mehurjevih boleznih. Črna redkev namreč drobi in odganja pesek in kamčke, ki se pri mnogih ljudeh v mehurji napravljajo in trapne muke in bolečine povzročujejo. Mnogo dogodkov se pripoveduje, ko je stanovitno vživanje črne redke marsikterege te mučne bolezni resilo. (Konec prih.)

Drevesa presajati zamoremo ob vsakem času, ako ravnamo na sledeči način: izkoplje se jama tam, kder hočemo, da nam drevo v prihodnje raste. V jamo je treba vliti 4—5 škafov vode; v njo se pomeče nekaj zemlje najboljše, ki je bila izkopana. Vse se pomeša v gosto prsteno kašo in v njo posadi prestavljeno drevo ter se trdno postavi in jama zasuje. Dobro pa je drevo poprej par ur v vodo postaviti. Na ta način je celó po leti mogoče z uspehom drevesa presajati, če ima le zdrave korenine.

Sejmi 2. januarja v Bučah, 4. januarja v Gradci in Radgoni.

Dopisi.

Iz Celja. (Slovensko društvo) ima pravico zborovati v vsakej politični srenji na Štajerskem. Zato je vodstvo dne 26. dec. t. l. sklicalo II. občni zbor v mesto Celje. Slavna čitalnica prošena je v to svrhu prepustila svoje lepe prostorije. Zbor se je pravilno naznačil mestnemu uradu pa tudi c. k. okrajnemu glavarstvu. Močno čudili so se toraj gospodje dr.

Radaj, dr. Glančnik, Paul Simon prišedši v Celje in še le tukaj poizvedevši, da je župan celjski znani dr. Nekerman zborovanje prepovedal „weil dies die Gefahr einer Störung des nationalen Friedens und die Herbeiführung von Unordnungen besorgen lässt“, t. j. bati se je neredov in kaljenja narodnega miru, če par Slovencev v Celje pride zborovat med 4 stenami jedne hiše. G. dr. Radaj je takoj se telegrafično pritožil pri c. k. namestniku v Gradci. C. k. namestnik je celjskega župana prepoved takoj uničil in ukazal c. k. okrajnemu glavarju poslati k dovoljenemu občnemu zboru vladinega zastopnika. Tako je Nekerman bil na stran potisnen in Slovensko društvo je ob določeni uri sijajno zborovalo; bilo je 150 društvenikov navzočih zraven vladinega zastopnika g. viteza Gariboldija. Predsedoval je podpredsednik g. dr. Glančnik, g. Simon pa je posloval kot tajnik. G. dr. Vošnjak je tako izvrstno, poljudno, prepričevalno govoril, da smo se vsi čudili; iz srca vsem je toraj povedal g. Selič iz Pečevja, ko je v imenu volilcev izrekel pridnemu poslancu zahvalo in zaupanje. G. Sernee je kaj vneto in goreče branil Slovence zoper napade zlasti celjskih nemčurjev, g. dr. Gregorčec je predložil prošnjo do naučnega ministra za slovenske paralelke na gimnazijah v Celji in Mariboru in slovenski poučni jezik na učiteljski v Mariboru, gosp. Miha Vošnjak prošnjo do ministra poljedelstva za slovenske potovalne učitelje gosp. Urbana pa nasvetoval prošnjo do državnega zbora, naj se postava naredi, vsled katere bodo uradi na Slovenskem dobili ukaz slovenske vloge reševati slovenski. Nasveti so bili sprejeti in potem zbor sključen. Društvu pristopilo je mnogo novih udov. Slovensko društvo je s tem storilo prvi korak iz svojega sedeža v Mariboru in sme zadovoljno biti. Pokazalo je najprvije najhujšim nemčurskim sršenom svojo moč in celemu svetu v par urah dokazalo njihovo nemoglost. Celjski nemčurji mislijo ves spodnji Štajer strahovati pa sedaj je očitno, da je ta strah pred njimi na sredi votel, na krajih pa ga nič ni. Župan Nekerman pa je omilanja vreden. Zaletel se je srdito v Slovensko društvo pa butnil gologlav v trdno steno. Resnica in pravica slovenska velja. Nekerman je baje rekel, dokler jaz županim, Slovenci ne bodo v Celji zborovali. No, sedaj pa nimajo vsi celjski štacunarji zadosti platna pa vsi krojači ne dovolj šivank, da skrpajo tolik žakelj, v katerega bi osramoteni tamošnji nemčurški kričači skrili dolgi nos, katerega so dobili. Več prihodnjic.

Od Ljutomera. (Slava vrlim kmetom slovenskim!) Med okraji, v katerih, kolikor je iz poročil do zdaj priobčenih razvidno, Slovenci niso v lastno skledo pljuvali, odlikuje se tudi sodnijski okraj ljutomerski. Kako so po

drugod občine prišle do tega, da so podpisovale znano tiskano prošnjo zoper opravičeno rabo slovenskega jezika po šolah in uradih ter s tem skakale v koš nasprotnikov Cerkve in Slovencev, to je razvidno iz protestov ali preklicev in drugih dopisov po časopisih. Da bodo naši poslanci še v državnej zbornici o priložnosti razkrili obnašanje nemškutarskih lovcev, razumeva se menda samo ob sebi. Oni so že marsikatero skelečo rano slovenskega kmeta pred svetom opisovali, brez dvombe bodo razodeli tudi najnovejše bolečine. Iz števila protislovenskih prošenj lahko spoznamo, kako se ljudje po raznih krajih več ali manje zavedajo svojih dolžnostij do lastne matere, do mile domovine. Posebno obžalovanja vredni so pa tisti krajni šolski odbori, ki so pri deželnošolskeje oblasti prosili prê za nemški učni jezik v ljudskih šolah, t. j. naj bi učitelji slovenskim otrokom nauke razlagali s pomočjo nemškega jezika! Oh, da bi jih pamet srečala! Toda odpustimo jim, saj niso vedeli, kaj delajo. Kaj neki bi npr. nemškoštajarski stariši rekli, če bi pred njihovimi otroci učitelj v šoli samo slovenski govoril? Ali mar naši nasprotniki hočejo s takšnimi pripomočki pod roko segati učitelju, da bo laglje skrbel za red in mir v šoli? Učenci bi se čudne „omike“ nasrkali, ako bi jih učitelj podučeval s pomočjo nerazumljivega jezika. Takšne šole so murski poljanci že preživeli, danes jih imajo samo še v žalostnem spominu. In ne bomo naopak rekli, če trdimo, da bo tota okoliščina vzrok, zakaj da tukaj nobena občina ni hotela pljuvati v svojo lastno skledo. Le vprašaj naše možake, koliko „omike“ ali znanosti so si nabrali, dokler je še, n. pr. v Ljutomeru ali pri sv. Križi itd. šola bila nemška? Učitelj govoril je v jeziku deci nerazumljivem, ušencem bilo je prepovedano govoriti slovenski. Mati pisatelja teh vrstic — saj so že v večnosti, Bog jim daj dobro! — oni so obiskovali učilnico v Ljutomeru. Večkrat so pravili, ka od svojega šolanja niso dobili haska ali dobička več kakor to, da so se v „ekstraštanti“ naučili slovenski brati, za kar so pa učitelju morali posebič plačevati. Dedek so pač celo pametno ravnali, da našega očeta niso pustili v takšnej šoli, kjer so učitelja morali samo poslušati, ker nemški niso znali. Za tega voljo so jih dali v šolo na nemškem delu Štajerja; tam so se nemščine vadili tudi zunaj šole, da so učitelja hitreje zastopili. Tako so v tistej dobi vsplah pametni stariši, katerim so pač okoliščine dopuščale, ravnali s svojimi otroci; pošiljali so jih v Radgono, Stras, Straden, Gnas itd. Toti so se slovenski brati in pisati učili večinoma sami, bili so učitelji in učenci v enej osebi. Sedaj pa, čeravno nemškega jezika zmožni, so kot zreli možje vrli narodnjaki, značajni Slovenci; oni znajo iz lastne skušnje,

da so šolska leta zgubljena, če se dote ne podučuje v razumljivem jeziku maternem. Očetje in matere! dopovedujte to svojim sinovom, da v dobi zrelih let ne bodo pljuvali v lastno skledo ter sramotili Vas in izdajali drago domovino, mili naš slovenski kraj.

(Dalje prih.)

Iz Ljubljane. (Poziv slovenskim pisateljem.) Dne 27. decembra 1882. leta bode minulo šest sto let, odkar je prišla vojvodina Kranjska pod preslavno dinastijo Habsburško in dnê 11. julija 1883 leta bode Kranjska v navzočnosti svojega preljubljenega vladarja, Njegovega Veličanstva presvetlega cesarja Frana Josipa I. dostojno praznovala šeststoletni spomin tega preimenitnega in za ves narod slovenski prepomenljivega zgodovinskega dejanja. Matica Slovenska je ukrenila o tej slavnostni priliki dati na svetlo Spomenik o šeststoletni zvezi vojvodine Kranjske z dinastijo Habsburško ter to knjigo bodoče leto pokloniti Njegovemu Veličanstvu, presvetlemu cesarju Franu Josipu I. o Njegovem bivanji v stolnici slovenski Ljubljani in v vojvodini Kranjski. Za tega delj podpisani prvosednik Matice Slovenske uljudno vabi vse pisatelje slovenske na delovanje o tem Spomeniku. Osobito dobro došle bodo Matici zgodovinske razprave, dostajajoče se Habsburžanov in naroda slovenskega, a dobro došli bodo Matici tudi poetiški in leposlovnji poizvodji, bodi si v dramatiški, bodi si v pripovedni ali liriški obliki, samo da so s slavnostno priliko v kakeršni koli si bodi zvezi. Vsi taki doneski naj se blagovoljno pošiljajo prvosedstvu Matice Slovenske vsaj do 1. aprila 1883. leta. Pesniki in pisatelji slovenski! Združite se, in pomagajte prvemu literarnemu zavodu našemu spodobno praznovati zgodovinsko imenitno narodno in dinastično slavnost ter o tej priliki dostojno poslaviti presvetlega Vladarja našega!

Peter Grasselli, prvosednik Matici Slov.

Iz Haloz. (Leskovski židov in Okički župan.) Ne malo sem se začudil, ko v šte. 50 „Slov. Gospodarja“ v dopisu iz Dunaja med srenjami, katere so podpisale Slovencev nasprotne in smrdljive prošnje Mihaličeve, tudi najdem srenjo „Veliki-Okič“ To pa tem bolj, ker iz gotovega vira vem, da je okički župan z odborniki vred v začetku, ko je začela slovenska stranka prošnje za enakopravnost pobirati, slovensko prošnjo podpisal. Kaj ga je napotilo in kdo ga je zapeljal, da je potem nasprotno Mihaličevo prošnjo podpisal, v svojo lastno skledo pljunil, postal odpadnik, prav za gotovo ne vem. A mislim, da bodem resnico zadel, ako velim, da je svoje dejanje deloma iz ljubezni do zveličavne nemščine deloma pa na ljubav nekterih ptujskih kričaćev, nemškutarskih uradnikov in našega židova storil. Ta

se je pred nekterimi leti k nam pritepel, se tik farne cerkve naselil, da zamore revne Haložane in Hervate leži vabiti. Rodom Slovak se ti kaj rado narodnega kaže, ako pride v dotiko s poštenim Slovincem, a v dejanji je pa po svoji zmožnosti vsikdar pomagal slovenski narod zatirati. Bil je zvest pristaš in pomagač nemčurjem, kakor je ptujski Mihelič in celjski Glantschnigg. Ta mu svojega „lisjaka“ pošilja, da ga Haložanom vsiluje in mu naročnikov nabira. Tri je res zapeljal. Imena dveh še za takrat zamolčim, ako se pa ne bode ta poboljšala, ju hočem v „Slov. Gospodarji“ pri prvi priliki objaviti, da svet izve, kateri so tukaj bivajoči odpadniki in Judeži. Ime okičkega župana in naročnika celjskega lisjaka, vendar le moram objaviti. Ta revež, kateri se zove J. Mlakar, ne zna niti besedice nemški, se podpiše le za silo, in vendar le si želi nemških profesorjev in uradnikov in pisacev, zlasti pa, da bi se v domači farni šoli veliko nemški učilo. A slednja želja se mu še ni izpolnila in naj bode pomirjen, da se mu tudi ne bode. Vprašam ga le, ali je ovo smrdljivo prošnjo v porazumljenji svojih odbornikov podpisal ali ne? Mislim da ne. Oh! da bi ga pamet srečala, ter svojo bedarijo spoznal! Haložani! Je li še zdaj niste spoznali in se prepričali, da so vam ovi liberalci, kojim pripadajo ptujski Michellitsch, Pisk, „voter“ Ekel in celjski Glantschnigg, naložili butaro nezmagljive dače, ter svojimi, za kmečki stan pogubljivimi postavami občni propad kmečkega stana povzročili? Jeli hočete ove liberalce podpirati, da se z vašo pomočjo sedajna vlada vrže, katera hoče vsem narodom pravična biti in kmečki stan občnega pogina rešiti? Jeli si želite, da še ta posestva, kojih lastniki ste še deloma, se pogoltnejo od nikdar dovolj imajočih ptujskih nemškutarjev, da se še bolj mastijo in debelijo od vaših žulov? Jeli ni dovolj žalostno videti vašo nekdanja najlepša posestva v tujih rokah? Ne verjamite toraj sladkim besedam ovih, kateri le želijo vašega pogina. Grdo in sramotno pa je za kristijana židovu bolj zaupati, kakor pošteno-mislečemu vam dobro-hotečemu Slovincu. Prekličite toraj vse Haložke srenje svoje podpise. pošljite nemudoma slovenske prošnje, izbršite svoj madež, kajti Halože so vedno slovele med slovanskim svetom kot jako narodne, ali ne bode sramota za vas, ako se bode reklo, da celo prebivalci Haloz najbližnejši sosedi Hrvatov, so postali izdajavci svojega lastnega naroda, odpadniki in Judeži! Konečno pa svetujem narodnim poštenim možem, da si vsi v bodočih srenjskih volitvah izvolijo za srenjske predstojnike pametne, značajne, za blagor občine vnete in požrtvovalne, verno-narodne može, kateri se bodo zvesto in neomahljivo držali gesla: „Vse za vero, domovino in cesarja.“

Od Marije Snežne na Velki. (Preklic Miheličeve prošnje.) Pod dopisom iz Dunaja našel sem med drugimi srenjami tudi srenjo Velko (Wölling) radgonskega okraja, ktere župan sem jaz podpisani Avguštin Pezdíček. Naznanjam, da mi je nekega dne prinesel nek Simon Urdl za podpis nekšo pismo iz pošte Mureck, ktero sem v resnici in v naglici in nepremišljeno podpisal. Slovenski Gospodar od 14. decembra 1882 še me je le opozoril, da so to, kar sem jaz podpisal. Slovincem nasprotne Miheličeve prošnje, ki bi rade nam Slovincem nemški učni jezik v slovenske šole vrinole, za kar pa naša srenja ni, zatoraj odločno protestujem proti tej od mene podpisane Miheličevej peticiji. Pri Mariji Snežni imamo čisto slovensko šolo in hočemo jo tudi zanaprej imeti.

Na Velki 18. decembra 1882.

Avguštin Pezdíček,
župan.

Iz Šalovec. Letina — volitve župana). Letina bila je pri nas, hvala Bogu, še srednja. Kder nam ni toča ozimine poklestila, bilo še je po srednjem žita in pšenice in ravno tako tudi hajdine, koruzo pa že smemo v boljše leto uvrstiti, krompirja je tudi dosti priraslo ali vedno deževje je zakrivilo, da ga skoraj povsod mnogo segnjije, in tudi zavoljo vednega deževja nismo mogli letos dosti ozimine sejati, nekteri skoraj celo nič, zato pa se prihodnje leto nadejamo slabše letine. Po novem letu vršijo se pri nas volitve občinskega župana. Koga tedaj hočete pridni narodni Šalovčani v prihodnje voliti? Morebiti dosedajnega? Jaz mislim, da ne bote tega storili, čeravno je sedajni pri nastopu županstva sam rekel, zdaj že znam da se tega nikdar več ne rešim. Ali vže davno bi se ga radi znebili, kajti njegovo nemškutareenje vže vsem preseda. Tudi poglednimo na občinske ceste kake so: še v Bosniji ni tako slabih, kakor pri nas, za prejšnjega župana ni tako bilo, popravilo se je vse o pravem času. Ali morebiti kaj druga v korist občine stori? Tudi ne, saj je „Slov. Gospodar“ poročal, kako je ob času reklamacij na previsoke vcenitve deloval. Dragi mi tedaj občani Šalovski! Posvetujte se med seboj in izvolite si narodnega moža iz med vaše sredine za župana, ki vam bo za blagor cele občine in tudi posameznih deloval, sedajnemu liberalno-nemškutarskemu Korošču pa dajte za vselej slovo, naj on svoje nemčurske besede rabi pri svojem vice-notarjaši, ki jih je nekdanj pri vojakah nekoliko vjel in še se ga zdaj držijo kakor pondve prismojeni močnik. Nemčurjem veljajo besede pesnika Štefana Modrinjaka, ki pravi: Erjav kakti Judež bodi, Pes za plotom naj ga je, med Slovence naj ne hodi, ki je prav Slovenec ne.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vojni minister grof Bylandt je zbolel; njemu naslednik utegne postati general Vlasič. Ministra Konrada pa nemški liberalci sovražijo, a nemški konservativci pa Slovani mu niso naklonjeni. Zato se uže mnogo čuje o njegovem odstopu. Pravijo, da mu bode Slovanom pravični, nemško-konservativni c. k. namestnik moravski, grof Schönborn, nasledoval. V tem slučaju bi baje baron Widman prišel v Berno, baron Kübek v Innsbruck in baron Konrad v Gradec. — Minister grof Kalnoki dela najboljše na to, da se v zvezi z nemškim cesarstvom mir ohrane v Evropi; zato se tudi protivi temu, da bi naj Avstrija pomagala Bismarku vojsko zoper Rusijo začeti, kar pri nas najboljše znani turkoljubi Magjari želijo in pa nemški liberalci. Vsled tega mu nagajajo nemško-liberalni in magjarski listi pa tudi mnogo lažejo. — Državni poslanci bodo 15. januarja začeli zopet zborovati. — Liberalna mesta so zadolžena skoraj povsod, sedaj smemo tudi Gradec med takšna šteti; liberalci so vzeli 3 milijone v najem in skoraj ves denar potrošili, a dolg ostane davkeplačilec. — Včeraj 27. decembra t. l. bilo je ravno 600 let, odkar je Štajerska, Kranjska, Koroška, gornja in spodnja Avstrija pod vlado preuzvišene cesarske hiše Habsburške; kajti dne 27. dec. 1282 je cesar Rudolf svojemu sinu Albrehtu v Augsburgu podelil omenjene dežele; 600letnico bodo pa skoraj povsod obhajali drugo leto; tudi pri nas in Kranjskem, tukaj prav slovesno, cesar pridejo sami v Ljubljano. — V vojaški granici so pred 20 leti kmetom prepovedali v državnih gozdih drva sekati, graničarji pa za to niso marali in bilo je mnogo obsojenih, cesar so 20.000 takšnih obsojencev sedaj pomilostili. Tudi vstaše v Bosni in Hercegovini so pomilostili, kateri niso bili orožani ugrabljeni.

Vnanje države. Papež so baje vendar se pogodili srečno z rusko vlado. Bog daj! — Bismark je prav razburjen, boji se, da nebi Avstrija vendarle z Rusi potegnila in turško zapuščino razdelile med seboj, a potem pruskej Nemčiji pokazale zobe, če bi hotela ugovarjati. Sploh Bismarku se godi, kakor nekđaj Napoleonu I. Vse okolo njega streže zvezati se zoper njega; Angleži uže sedaj pravijo, da jim je vse jedno, ali je v Evropi mir ali vojska; Francozi in Italijani pa se začnejo prijazniti. Italijanski poslanik grof Manebrea, poprej na Dunaji pri našem cesarji, je v Parizi predsedniku francoske republike se prav čudno laskal in hvalil francozko-italijanske zmage l. 1859 zoper Avstrijo. To ni samo razžaljenje za nas, ampak kaže, da meri francosko-italijanska bodoča zveza zoper Avstrijo, če bi mi šli pomagat Bismarku v

vojski zoper Francoze ali Ruse. V Tonkin proti Kitajcem pošljejo Francozi vendar 3000 vojakov.

Za poduk in kratek čas.

Reka.

V soboto 8. februarija smo odveslali od Zadarskega mesta, o katerem še bodi omenjeno, da se je tukaj l. 1204 zbirala četrta križarska vojska, ki si ni Jerusalema, nego Konstantinopol pribojevala. Naši mornarji, so bili ravnokar odstranili mostič, ki je vezal Malto z obrežjem, ko prispe neki duhovnik, ki je zvedavo gledal na ladjo in med potniki nekoga iskal. Mislil in domislil sem si takoj, da je bil morebiti urednik „Narodnega lista“, ktereга sem sinoči iskal pa ne našel. Danes je prišel pa on — prepozno!

Vožnjo smo imeli ves dragi dan prav prijetno in zelo kratkočasno, ker se nam je skoro vsak trenotek nov svet odprl. Različni otoki, morske skale, modro nebo in modro morje, visoki hribi s sneženimi klobuki, celi gaji oljk, palm in cypres, vse to podaja čudežen ensemble, ponuja prečudežno vkupnost. Pozdravili smo otrove Rivanj, Sestrunj s prelepo cerkvico vrh prijaznega grička, Meledo, Premudo, Ulbo in Selvo, na katerih so griči do višine obraščeni z vinsko trto.

Na Selvi je stalo pri obrežji obilo otrok, ki so z belimi bandercami veselo pozdravljali svoje očete, povračujoče se na Malto iz daljnih krajev. Na imenovanih otocih obdelujejo zemljo le žene, možje so večinoma mornarji, prav ljubljenski ker krepki, zanesljivi in neustrašljivi. Takošen junak je bil pilot ali kormanuš na našem parniku, ki je bil odlikovan s zlatim križcem za svoje modro vedenje v morski bitki pri Višu. V večerko smo jadrjali mimo otoka sv. Petra (s. Pietro dei nemi) in Sansega, kder neki žive sami veliki ljudje; za to imenujejo Dalmatinci visokega človeka „Sansigot-a“. Kaj lepo je mesto Mali Lušin na dolgem otoku Lušinji.

Zagozdjeno je med dva hriba; ima prav čedne po 2 do 3 nadstropja visoke hiše, ktere obdajajo mični oljkini vrti. Blizo mesta tešejo in zbijajo brodove; ladje jadralkе se skoro vse izdelujejo v Malem Lušinu. Pri vhodu v luko na leviči stoji trdnjava sedaj zapuščena, nekđaj braneča sovražniku pot v mesto.

Povrnivši se iz tega tesnega golfa smo pluli dalje med Lušinom, Kandolom, Unjem in Levrero. Na konci podolgovatega Lušina vzdiga se 590 metrov visoka gora Osor. Ko smo se približali otoku Chersu, zahajalo je že ljubo solnce za božjo gnado.

Črez morskó površje je bila razprostrta kakor zlata, tenka pajčevina. Nastal je krasen

veče in prijeten. Tice-kalebi so obletovale parnik ali so posedale in veslale po grebenih lahko se zibajočih valov in so se v nje potapale ter kopale v njih svoje perje. Ribe-pljuskavice so sparoma tu in tam pogledavale iz vode. Vendar tim globlje je Malta prihajala v zaliv Kvarnarski (canale die Quarnero), tim nemirnejši so postajali valovi. V tej luki bojda Adrija nikoli prav ne mirujo. Zato že stari pisatelji, grški in latinski, s strahom omenjajo peneče valovje okolo otoka Cherta. Poslednja ta noč, katero sem preživel na plavajočem hotelu, bila je edna najlepših.

Bledo lice polnega meseca se je skrivnostno ogledovalo v nemirni Adriji. Nad glavami nam ja gorela večernica in sta se arktur in orijon veselo sukala po svojih na tenko določenih notih. V tako jasnej noči je menda sestavil sv. Hilij svojo šesto homilijo, katere celó znani ovalec A. Humbolt ne more dovolj prehvaliti. (Kosmos II, 26).

„Gledal li si kedaj, tako ogovori slavni padočan svoje poslušalce, v vedrej noči z premakljivim okom neizmerno lepoto zvezd; si se spomnil pri tem pogledu vsemogočnega jstra? Kdo je on, ki je posejal s takim cvetom nebesko polje — nebeske livade? Si li pomišljeval v duhu ta nebeska čudesa, pa si poznal iz vidnih stvari nevidnega vstvarnika?“
 „V takim pomišljevanjem je zginila skoraj vsa polovina noči. Pa kaj hočem? Oči so pogledale trudne in težke ko svinec, zato se pomislil k počitku in dasi se je Malta močno gugala, zaspal sem vendar v tesni sobici brzo in mirno, al sem med nebom in vodo tako sladko, da nisem znal, kedaj smo dosegli mesto Cherso.“

Le ko se je zemlja zasukala in je bilo pet jutro, jutro hladno in jasno, ki mi je lukalo skozi okroglo okence, stala je Malta mirno pred mestom Reko, kamor je neki došla v treh popolnoči. Urno pospravim svoje reči, se poslovim od blagega g. kapitana, vrlih mornarjev slovanske korenine in zapustim lepo ladjo, ki mi je bila 4 dni varno zavetje.

V mestu se udomačim pri zlati zvezdi — alla stella d'oro. Bila je nedelja septuagesima; in naroda polno po ulicah in cerkvah.

(Konec prih.)

Smešnica 52. Nekdo, ki se je svojega življenje uže bil naveličal, skoči dvakrat v vodo, pa vsakokrat ga nek dninar izvleče živnega. Naposled se vpričo tega obesi. Gospodar vpraša dninarja, zakaj ni še tretjič rešil? Odgovori: dvakrat sem ga iz vode potegnil, pa ker je bil do kože ves moker, mislil sem, da je zato se obesil, da se zopet posuši.

Šmarijčan.

Razne stvari.

(Vabilo) k veselici katero priredi Ptujška Čitalnica starega leta dan v svojih prostorih „Narodnem Domu“. Spored: 1. Dr. G. Ipavica: „Sredi vasi“, možki zbor. 2. K. Mašek: „Lahko noč“, ženski zbor. 3. Ouvertura k operi „Zampa“ za glasovir in gosli. 4. Narodna pesen: „Sarafan“ mešani zbor. 5. A. B. Tovačovsky: „Sporočilo“, možki zbor. 6. Tombola. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

(Pojasnilo. (G. Ignac Alt, veliki posestnik in krčmar pri sv. Antonu v slov. goricah, nas prosi. bralcem „Slov. Gospodarja“ naznani, da on ni tisti Ignac Alt, kateri je zaradi krive prisega pri celjskeji sodnji obsojen na štiri mesece v ječo, kar je tudi resnica, ker obsojeni je pri slov. Bistrici doma, in mu je tudi Ignac Alt ime.

(Za upeljavo slovenskega jezika) v srednje šole in učiteljsišča in za napravo deželne nadsodnije v Ljubljani so državnemu zboru 6. dec. t. l. prošnje oddale občine Biš v Slovenskih Goricah, Bišečki Vrh pri Ptujih, Čirski Vrh, Cerknica, Dobrenje, Št. Ilj, Gornja sv. Kunigunda, Kaniža, Račje, Mejhenje (Meichendorf), Zgornje Žerjavce, Plač, Selnica, Speisenek, Trnovska, Trotkova, Bezina, Bezovica, Brezen, Dolič, Grušovje, sv. Kungota na Pohorji, Kozjak, Laže, Ljubnice, Padeški, Vrh, Paka, Skomerje, Stranice, Tepina, Tolsti Vrh, Ugovce, Vrhole, Zbelovo, Zreče, vse po g. poslanci baronu Gödel-u; Frankolovo, Sv. Vid pri Planini, Loška Vas in Planinska Vas po g. dr. Vošnjaku-u, Sodrašica na Kranjskem po g. Klunu, Ljubljana po g. Graselliji, tedaj 42 prošenj.

(Telegrame) Slov. društvu v Celje poslali so Žavčani in društveniki od sv. Ane v Slov. goricah: „vsem zbranim udom in pred vsemi g. dr. Vošnjaku kličemo navdušeno in gromovito: Slava! Živela složnost, živela zemlja slovenska!“

(Šaleška čitalnica) obhaja 31. t. m. ob 3. uri popoldne svoj prvi občni zbor. Dnevni red: nagovor in poročilo predsednikovo, ustanovljenje društvene knjižnice, način pobiranja društvenine, naročevanje časnikov, volitev predsednika in odbornikov.

(Ptujski nemškutarji) so baje 1600 gold. žrtvovali, da izhaja „celjski lisjak“. Res ni vreden toliko. Pšejo ga pa uže po sili ljudem. Učiteljica v Vitanji ga med deco deli, da ga nosijo domov staršem. Vse nemčurstvo je za njega na nogah.

(Preklicala) je podpis na Miheličevej prošnji srenja Velka in Vrtič. Dobro!

(Ljutomerska čitalnica) ima občni zbor dne 31. t. m. ob 5. uri popoldne v go

stilni g. Vaupotiča. Dnevni red: nagovor načelnikov, poročilo tajnikovo, račun od l. 1882, razni nasveti.

Loterijne številke:

V Trstu 23. decembra 1882: 1, 31, 22, 10, 3.
V Linci " " 72, 7, 46, 90, 19.
Budapešt " " 66, 50, 59, 51, 49.
Prihodnje srečkanje: 5. januarja 1882.

Krčma v najem

se da pri sv. Juriji na južnej železnici nasproti kolodvoru kraj ceste celjsko-rogačke. Krčma je na dobrem mestu.

Več pové Franc Kartin pri sv. Juriji (St. Georgen a. d. Südbahn). 1—2

Za novo leto

prodajam naslednjo robo z zlatom iz c. k. zlatov pravo pozlačeno, da od pravega zlata ni moči razločevati

verižice za gospode — — — 3 fl. 50 kr.
" " gospe — — — 4 " — "
gumbice za gospode — — — 1 " 80 "
" " gospe — — — 2 " 20 "
Cele garniture broš in par uhanov po najnovejši modi — — 3 " 50 "
Bracelete — — — 3 " — "

Prstani iz pravega 14karatnega zlata po 7, 9, 11 do 25 fl.
Prstani iz pravega 6karatnega zlata po 4, 6, 8 do 12 fl.

Prstani imajo dimante iz Sumatre tako brušene, da jih od pravih ni lahko ločiti.
Kolik da naj bo prstan, se naj naznani z doposlanim papirnim izrezkom.

Pošilja se proti poštnemu povzetju. Na poštno nakaznico pa franco!

Garantujem do 5 let.

Gustav Schack,

Erstes Export-Versandt-Geschäft
Prag — Weinberg.

4—4

Istrijsko vino.

J. C. Juvančič v Ljubljani
zaloga črnega vina Istrijskega priporoča:
Refoško 25 fl., Teran 20 fl. hektoliter.

Ovo vino priporoča se posebno letošnja kislina zaboljšati in rudeče barvati. Letošnje istersko vino je izvrstno. 2—3

*****
4—7 **Ponudba.**
Obče znane in izvrstne na
Tržaški razstavi s srebrno svetinjo
odlikovane
voščene sveče
iz čistega, nepokvarjenega čebelnega voska
priporočata
P. in R. Seemann v Ljubljani.
*****

6—12 **Po čudovito nizkej ceni**
prodava več 1000 štajerskih lodnastih
sukenj od 4 fl. naprej.
Janez Müller
v Mariboru, Viktringhofgasse.

4—4 **Gasilnice**
vsakovrstne velikosti in stroja. s pristopnimi ventili, najizvrstnejše delane, in velike moči za brizganje, prilične srenjam, mestom, trgov in jihovim gasilnim društvom.
Brizgalnice
na kolesih, nosljah, v putah za vrte,
Vodonosnike razne sostave, najboljše cevi iz konopnine, gumija, za sesavanje vode ali za napeljevanje vode, dalje vretenice in tehtnice za ove cevi, kakor tudi drugo
orodje gasilcem potrebno
priporočuje po najnižej ceni proti 5letnemu poroštvu
ALBERT SAMASSA
c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja
v Ljubljani.
Srenjam in gasilnim društvom dovoli se plačevanje v rokih. Podrobne cenilnice določilja brezplačno in franko

